

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Dziergawka

SSN Stanisław Stankiewicz

w sprawie **J. B.**

oskarżonego o czyn z art. 288 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w dniu 4 lutego 2026 r. w Izbie Karnej

na posiedzeniu w trybie art. 539e § 1 k.p.k.

skargi prokuratora na wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z 12 sierpnia 2025 r.

sygn. akt XVII Ka 503/25,

uchylający wyrok Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z 20

lutego 2025 r. sygn. akt III K 902/24 i przekazujący sprawę do ponownego

rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 1 i 2 k.p.k.

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Poznaniu do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

Anna Dziergawka

Ryszard Witkowski

Stanisław Stankiewicz

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z 20 lutego 2025 r. sygn. akt III K 902/24 uznał oskarżonego za winnego popełnienia przestępstw z art. 288 § 1 k.k. oraz z art. 190 § 1 k.k. i za ich popełnienie wymierzył im kary - odpowiednio:

1. na podstawie art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 37a § 1 k.k. karę 190 (stu dziewięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny po 25 (dwadzieścia pięć) zł każda;
2. na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek kompensacyjny w postaci obowiązku naprawienia szkody poprzez zapłatę kwoty 5200 (pięć tysięcy dwieście) zł na rzecz pokrzywdzonego D. K. ;
3. na podstawie art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 37a § 1 k.k. karę 150 (stu pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny po 25 (dwadzieścia pięć) zł każda;
4. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. karę łączną 200 (dwustu) stawek dziennych grzywny po 25 (dwadzieścia pięć) zł każda.

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z 12 sierpnia 2025 r. sygn. akt XVII Ka 503/25, na skutek apelacji obrońcy oskarżonego, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu.

Skargę od tego wyroku wywiódł Prokurator Rejonowy Poznań-Nowe Miasto w Poznaniu, zaskarżając powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego. Prokurator zarzucił wyrokowi naruszenie prawa procesowego mającego wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, tj. art. 437 § 2 k.p.k. poprzez niezasadne uchylenie wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu z 20 lutego 2025 r. sygn. akt III K 902/24 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji, pomimo że w sprawie nie wystąpiły okoliczności wskazane w art. 439

§ 1 k.p.k. i art. 454 k.p.k. ani nie jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu sądowego w całości.

Podnosząc powyższy zarzut, prokurator wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga prokuratora okazała się zasadna.

Na wstępie należy podkreślić, iż skarga na wyrok sądu odwoławczego może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. (w istocie chodzi tu o § 2 zdanie drugie tego przepisu) lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. (art. 539a § 3 k.p.k.). Z kolei art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. zakłada, że uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Sąd odwoławczy, powołując się na przesłankę z art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k., nakładając na sąd I instancji powinność przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo, nie wskazał w sposób przekonujący braków w zgromadzonym materiale dowodowym wymagających uzupełnienia w ramach ponowionego uzupełniającego postępowania dowodowego, ani na konkretne uchybienia w ocenie dowodów. Nie wytłumaczył również, dlaczego postępowanie w tym zakresie nie mogło być przeprowadzone na etapie apelacyjnym, skoro w świetle przepisów ustawy karnoprocesowej jest do tego nie tylko uprawniony, ale nawet w sytuacji przedstawionej w niniejszej sprawie obowiązany. Obowiązek ponowienia lub uzupełnienia materiału dowodowego na tym etapie postępowania w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla prawidłowego przeprowadzenia kontroli odwoławczej wręcz implikuje zwiększona jego apelacyjność. W razie braku okoliczności wymienionych w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. sąd odwoławczy w obliczu stwierdzenia uchybienia, obowiązany jest dokonać zmiany zaskarżonego orzeczenia. Podstawę mogą stanowić tu zarówno dowody zgromadzone przez sąd I instancji, jak i dowody przeprowadzone przed sądem II instancji, z tym zastrzeżeniem, że nie może to prowadzić do powtórzenia przewodu w całości. Jeżeli więc stan dowodowy nie jest wystarczający do wydania wyroku reformatoryjnego i wymaga uzupełnienia przewodu sądowego, lecz nie w całości, to sąd *ad quem* jest zobowiązany

przeprowadzić dowody i wydać orzeczenie merytoryczne. Uprawnienia w zakresie przeprowadzenia dowodów pozostają na tej płaszczyźnie analogiczne jak przed sądem I instancji. Sąd odwoławczy może więc przeprowadzić dowód zarówno z osobowego źródła dowodowego, jak i ze źródła rzeczowego, może przeprowadzić dowody w sposób bezpośredni oraz w wypadkach wskazanych w ustawie, w sposób pośredni. Zaznaczyć przy tym trzeba, że w przypadku, gdy sąd odwoławczy zmienia zaskarżone orzeczenie, to w tym zakresie – wchodząc w rolę sądu *meriti*, powinien dostosować treść rozstrzygnięcia do wymogów art. 413 § 1 pkt 5 i 6 oraz § 2 pkt 1 i 2 k.p.k., a treść pisemnego uzasadnienia wyroku – do wymogów art. 424 § 1 i 2 k.p.k. (art. 458 k.p.k.; *zob. postanowienie SN z 24 października 2017 r. sygn. akt V KK 265/17*). Prowadzenie własnego postępowania dowodowego przez sąd odwoławczy stanowi zatem regułę, zwłaszcza w świetle art. 452 § 2 k.p.k. Jedynie wyjątkowo, kiedy bez ponowienia wszystkich dowodów nie jest możliwe wydanie trafnego rozstrzygnięcia, sąd odwoławczy może wyrok sądu I instancji uchylić i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania (*zob. wyrok Sądu Najwyższego z 26 listopada 2020 r. sygn. akt IV KS 32/20; wyrok SN z 5 marca 2024 r. sygn. akt I KS 39/23*). W konsekwencji ograniczone jest do przypadków, gdy sąd I instancji w ogóle nie ujawnia żadnych dowodów, na których opiera wyrok albo wszystkie te dowody przeprowadza nieprawidłowo (*zob. wyrok Sądu Najwyższego z 26 listopada 2020 r. sygn. akt IV KS 32/20*), dopuszczając się tak rażących uchybień w procedowaniu, które wręcz dyskwalifikują postępowanie przed sądem *a quo* jako podstawy rozstrzygnięcia kwestii odpowiedzialności karnej oskarżonego” (*uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 22 maja 2019 r. sygn. akt I KZP 3/19*).

Co istotne, ustawodawca, wprowadzając w obecnym stanie prawnym zamknięty katalog podstaw uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, nałożył na sąd odwoławczy obowiązek merytorycznego orzekania, poza przypadkami w nim skatalogowanymi. Tymczasem lektura uzasadnienia wyroku sądu II instancji wskazuje, iż rozstrzygnięcie o charakterze kasatoryjnym motywowane było brakiem precyzyjnego wskazania wartości szkody w mieniu, wynikającym z nieprawidłowości stwierdzonych przy jej ustalaniu, materializujących się w zaniechaniu przeprowadzenia „czynności dowodowych na etapie postępowania przygotowawczego i na etapie postępowania przed sądem I instancji

w postaci oględzin przedmiotowej bramy” oraz ustalenia „w jaki sposób doszło do uszkodzenia bramy”.

W świetle treści i zakresu wytycznych sądu odwoławczego trudno uznać, że ustalenie wysokości uszkodzonego mienia w sposób precyzyjny i wskazanie jej przez sąd I instancji w oparciu o oświadczenie pokrzywdzonego są okolicznościami wymagającymi przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości. Nadmienić należy, że sąd *ad quem* nie wskazał, aby na etapie postępowania odwoławczego istniały realne przeszkody do powołania biegłego i podjęcia czynności zmierzających do usunięcia albo potwierdzenia wątpliwości co do rzeczywistej wartości szkody i mechanizmu jej powstania, których analiza ze względu na sposób rozstrzygnięcia sądu *a quo* nie będzie przecież prowadzona pod kątem zaistnienia okoliczności z art. 454 k.p.k. Abstrahując od tego, zauważyć również należy w tym kontekście, że uszkodzenie przedmiotowej bramy miało miejsce ponad rok temu.

Powyższe ustalenia, które w żadnej mierze nie przekraczają możliwości sądu odwoławczego, pozwoliły przyznać rację skarżącemu, że Sąd Okręgowy w Poznaniu w zaskarżonym wyroku dopuścił się uchybienia przepisowi art. 437 § 2 k.p.k., gdyż w tym wypadku – wbrew supozycjom tego Sądu – konieczność przeprowadzenia przewodu w całości, przynajmniej na chwilę obecną, nie zachodzi. Z tego też powodu skargę prokuratora uwzględniono, co skutkowało koniecznością uchylenia przez Sąd Najwyższy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu apelacyjnym. W jego toku winny zostać uwzględnione wyrażone powyżej zapatrywania prawne (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k.).

[J.J.]

[a.ł]

Anna Dziergawka

Ryszard Witkowski

Stanisław Stankiewicz